

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در شهریور ماه سال ۱۴۰۲

بخش صنعت و معدن

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۹۳۳۳
کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در شهریورماه سال ۱۴۰۲ بخش صنعت و معدن

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: عالیہ ناظمی، علیرضا آذربایجانی

ناظران علمی: محمدرضا عبداللہی، سیدمهدی بنی‌طبا

ویراستار ادبی: سیدہ مرضیہ موسوی‌راد

صفحه آرا: نرجس امیراحمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. شاخص صنعت
۲. شاخص تولید
۳. شاخص فروش
۴. شاخص قیمت

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۷/۲۲

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۱	خلاصه مدیریتی.....
۳	۱. مقدمه.....
۳	۲. شاخص های تولید و فروش شرکت های صنعتی بورسی.....
۵	۳. شاخص های تولید و فروش به تفکیک رشته فعالیت های صنعتی بورسی.....
۹	۳-۱. شاخص های تولید و فروش رشته فعالیت خودرو و قطعات.....
۱۰	۳-۲. شاخص های تولید و فروش رشته فعالیت شیمیایی به جز دارو.....
۱۱	۳-۳. شاخص های تولید و فروش رشته فعالیت فلزات پایه.....
۱۲	۳-۴. شاخص های تولید و فروش رشته فعالیت غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر.....
۱۳	۳-۵. شاخص های تولید و فروش رشته فعالیت دارو.....
۱۴	۴. شاخص قیمت فعالیت های صنعتی بورسی.....
۱۶	۵. شاخص های تولید و فروش شرکت های معدنی بورسی.....
۱۷	۶. جمع بندی.....
۱۹	پیوست.....
۲۲	پی نوشت.....
۲۲	منابع و مأخذ.....

فهرست جداول

۵	جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت های صنعتی و معدنی بورسی شهریورماه سال ۱۴۰۲.....
۱۹	جدول ۱ پیوست. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته فعالیت ها.....
۲۰	جدول ۲. پیوست آمار مربوط به رشد فروش کل رشته فعالیت ها.....
۲۱	جدول ۳ پیوست. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت های صنعتی و معدنی بورسی شهریورماه سال ۱۴۰۲.....

فهرست نمودارها

- نمودار ۱. شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی..... ۴
- نمودار ۲. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی..... ۴
- نمودار ۳. رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل..... ۴
- نمودار ۴. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۶
- نمودار ۵. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل..... ۷
- نمودار ۶. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۸
- نمودار ۷. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل..... ۸
- نمودار ۸. شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات..... ۹
- نمودار ۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات..... ۹
- نمودار ۱۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل..... ۱۰
- نمودار ۱۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۰
- نمودار ۱۲. شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به‌جز دارو)..... ۱۰
- نمودار ۱۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به‌جز دارو)..... ۱۰
- نمودار ۱۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به‌جز دارو نسبت به ماه قبل..... ۱۱
- نمودار ۱۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به‌جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۱
- نمودار ۱۶. شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه..... ۱۱
- نمودار ۱۷. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه..... ۱۱
- نمودار ۱۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل..... ۱۲
- نمودار ۱۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۲
- نمودار ۲۰. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۲
- نمودار ۲۱. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۲
- نمودار ۲۲. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه قبل..... ۱۳
- نمودار ۲۳. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۳
- نمودار ۲۴. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۳
- نمودار ۲۵. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی..... ۱۳
- نمودار ۲۶. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه قبل..... ۱۴
- نمودار ۲۷. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۴
- نمودار ۲۸. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت..... ۱۴
- نمودار ۲۹. شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی - شهریورماه سال ۱۴۰۲..... ۱۵
- نمودار ۳۰. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت دارو..... ۱۵
- نمودار ۳۱. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر..... ۱۶
- نمودار ۳۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی..... ۱۷
- نمودار ۳۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی..... ۱۷
- نمودار ۳۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه قبل..... ۱۷
- نمودار ۳۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۷

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در شهریورماه سال ۱۴۰۲ بخش صنعت و معدن

چکیده

در شهریورماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۳/۸ و ۱۰/۶ درصدی را تجربه کرده است، اما نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش به ترتیب افزایش ۵ و ۸/۱ درصدی داشته‌اند. در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات کاهش ۱۴/۵ و ۲۳/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۷/۲ و ۴۳/۳ درصدی داشته است. همچنین، شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی بجز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۷ درصدی و شاخص فروش کاهش ۲۴/۱ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۳/۹ و ۹/۱ درصدی داشته است.

در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نرخ رشد ماهیانه قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی رشد مثبت ۲/۱ درصدی را ثبت کرده است، همچنین رشد نقطه‌به‌نقطه با افزایش ۴/۱ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۴/۹ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین سالیانه شاخص قیمت نیز در شهریورماه سال ۱۴۰۲ روند نزولی یک سال اخیر خود را ادامه داد و با ۱/۴ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۲۷/۷ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

خلاصه مدیریتی

بیان مسئله

تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد، به‌عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه‌مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌صورت ماهیانه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به‌روز، برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد بیشتر خواهد بود، زیرا بازخورد شوک‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاستگذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد؛ این در حالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به‌صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود.

یافته‌های کلیدی

طی شهر یورماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۳/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۷ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۸ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «سیمان»، «تجهیزات برقی» و «دارو» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «محصولات فلزی به‌جز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «خودرو و قطعات» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین طی شهر یورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «تجهیزات برقی» و «فلزات پایه» بیشترین سهم را در افزایش در شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «دارو» و «شیمیایی (بجز دارو)» بیشترین سهم را در کاهش در شاخص تولید داشته‌اند.

شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۱۵/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۶/۷ درصدی مواجه شده است.

طی شهر یورماه سال ۱۴۰۲، شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۱۰/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۸/۱ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل ۶ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۹ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش داشته‌اند. رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «کاشی و سرامیک» و «دارو» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «خودرو و قطعات» و «شیمیایی بجز دارو» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «سایر کانی غیرفلزی» و «تجهیزات برقی» بیشترین سهم را در افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «شیمیایی بجز دارو»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش ثبت کرده‌اند.

شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۲۶/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۰/۳ درصدی مواجه شده است.

در شهر یورماه سال ۱۴۰۲ نرخ رشد ماهیانه قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی رشد مثبت ۲/۱ درصدی را ثبت کرده است، همچنین رشد نقطه‌به‌نقطه با افزایش ۴/۱ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۴/۹ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین سالیانه شاخص قیمت نیز در شهر یورماه سال ۱۴۰۲ روند نزولی یک سال اخیر خود را ادامه داد و با ۱/۴ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۲۷/۷ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

۱. مقدمه

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی با استفاده از داده‌های ماهیانه شرکت‌های صنعتی بورسی پذیرفته شده در بورس^۱ محاسبه می‌شود. در تهیه این شاخص‌ها از اطلاعات ماهیانه ۳۱۶ شرکت بورسی استفاده می‌شود و علاوه بر اندازه‌گیری تغییرات میزان تولید، فروش و قیمت در بخش صنعت، در محاسبات ملی نیز نقش مهمی ایفا می‌کنند و برآوردی از تغییرات ماهیانه ارزش افزوده ایجاد شده را در صنایع مختلف و به‌دنبال آن در کل اقتصاد منعکس می‌کنند. شاخص تولید صنعت را بانک مرکزی و مرکز آمار ایران با تواتر فصلی و همچنین شاخص قیمت صنعت به‌صورت فصلی را مرکز آمار و ماهیانه را بانک مرکزی، منتشر می‌کند، اما الزامی به انتشار شاخص فروش صنعت ندارند. از طرفی، این آمار چندین ضعف اساسی دارد که مهم‌ترین آن وقفه سه‌ماهه در انتشار داده‌ها و بعضاً متوقف شدن انتشار آنها و نداشتن تواتر ماهیانه است.

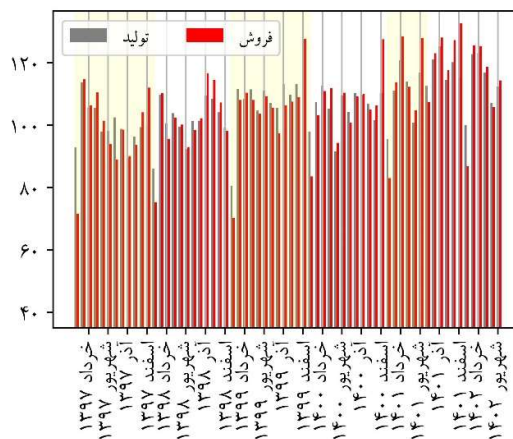
شاخص‌های ماهیانه تولید، فروش و قیمت استخراج شده از اطلاعات عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا حد زیادی می‌توانند با دقت مناسب و به‌صورت به‌هنگام تحولات بخش صنعت و معدن کشور را توضیح دهند و با توجه به بررسی‌های انجام شده و تطبیق دادن این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران که به‌صورت فصلی منتشر می‌شود، مشخص شده این شاخص به‌خوبی می‌تواند در وقفه انتشار این شاخص‌های رسمی، شاخص جایگزین مناسبی برای آن باشد. [۱] در این مطالعه تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در شهریورماه سال ۱۴۰۲ مورد بررسی قرار گرفته است.

۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی

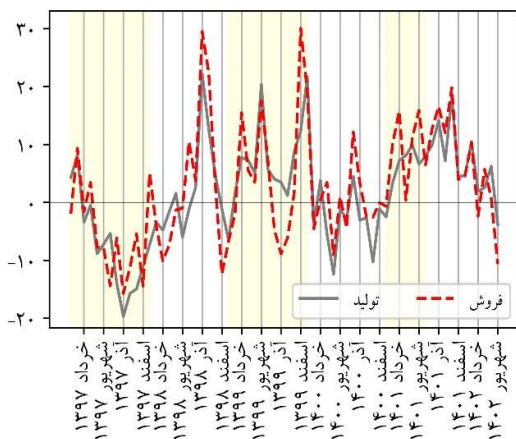
در شهریورماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۳/۸ و ۱۰/۶ درصدی را تجربه کرده است، اما نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش به ترتیب افزایش ۵ و ۸/۱ درصدی داشته‌اند.

۱. شرکت‌های بورسی شامل تمام شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی بورس و فرابورس می‌شود که گزارش‌های فعالیت ماهیانه خود را در سایت کدال منتشر می‌کنند.

نمودار ۱. شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (۱۳۹۵=۱۰۰)

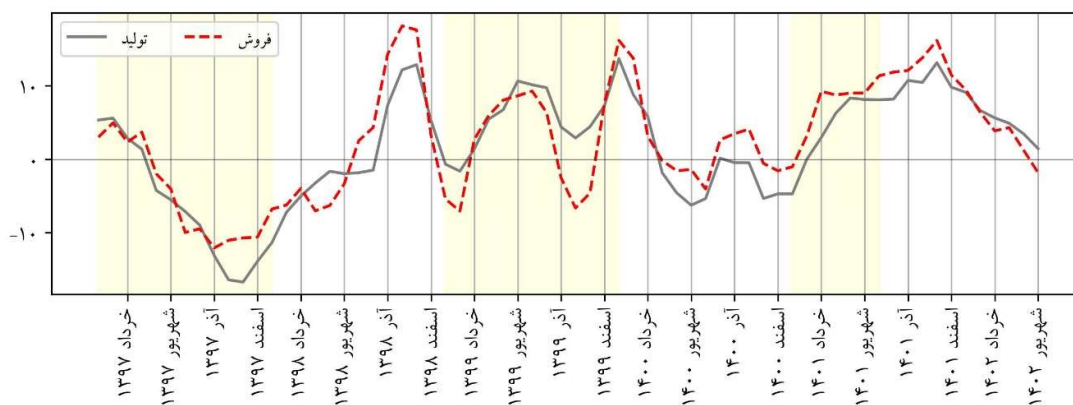
نمودار ۲. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (درصد)

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

طی سه‌ماهه منتهی به شهریورماه سال ۱۴۰۲، رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص تولید افزایش ۱/۴ درصدی و شاخص فروش آن کاهش ۱/۸ درصدی را نشان می‌دهند.

نمودار ۳. رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی شهر یورماه سال ۱۴۰۲

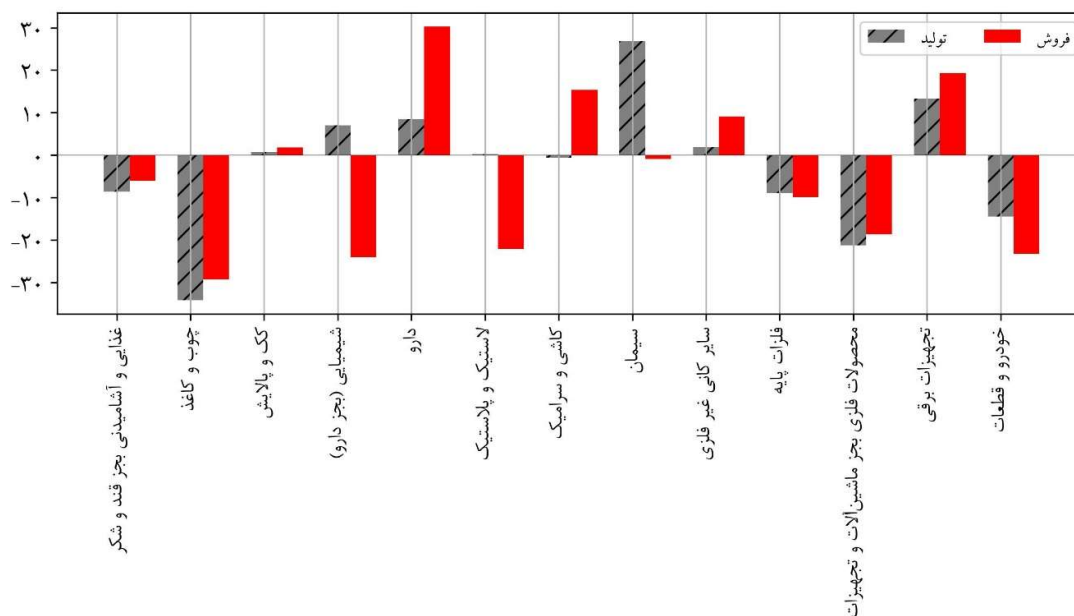
شاخص فروش			شاخص تولید			رشد شاخص تولید و فروش
رشد شش‌ماهه نسبت به شش‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد شش‌ماهه نسبت به شش‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۰/۹	-۱۰/۶	۸/۱	۳/۵	-۳/۸	۵/۰	صنعت
-۴/۷	-۲۴/۱	-۹/۱	۱/۱	۷/۰	-۳/۹	شیمیایی به جز دارو
-۲/۰	-۹/۹	-۰/۱	۱/۵	-۹/۰	۱۶/۹	فلزات پایه
-۱/۹	-۲۳/۲	۴۳/۳	۱۰/۹	-۱۴/۵	۷/۲	خودرو و قطعات
۸/۴	-۲۶/۶	-۰/۳	۳/۵	-۱۵/۹	۶/۷	معدن

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

۳. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی

شهر یورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۶ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۹ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید داشته است. رشته‌فعالیت‌های «سیمان»، «تجهیزات برقی» و «دارو» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «چوب و کاغذ»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «خودرو و قطعات» بیشترین کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۶ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۹ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «دارو»، «تجهیزات برقی» و «کاشی و سرامیک» بیشترین افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «چوب و کاغذ»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «خودرو و قطعات» بیشترین کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند.

نمودار ۴. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در شهر یورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)^۱

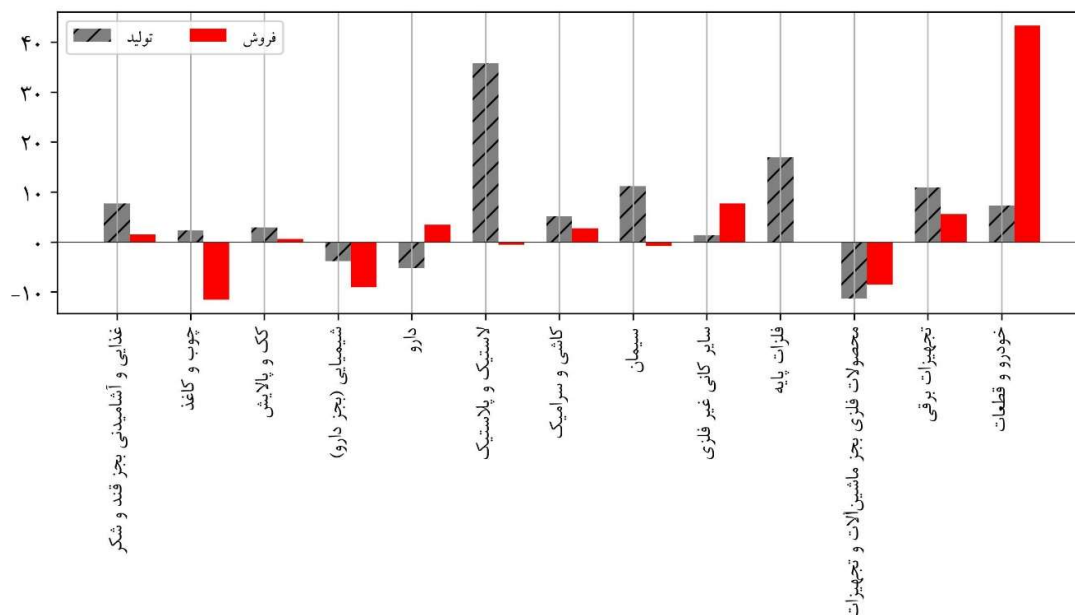
مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

طی شهر یورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «فلزات پایه» و «سیمان» افزایش در شاخص تولید داشته‌اند و رشته‌فعالیت‌های «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «دارو» و «شیمیایی (بجز دارو)» کاهش در شاخص تولید را ثبت کرده‌اند. همچنین، رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «سایر کانی غیر فلزی» و «تجهیزات برقی» افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «چوب و کاغذ»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» کاهش در شاخص فروش داشته‌اند.

۱. همان‌طور که در گزارش پشتیبان بیان شده است، در رشته‌فعالیت منسوجات و ماشین‌آلات و تجهیزات چهار شرکت در بورس پذیرش شده‌اند و لذا اولاً شاخص بنگاه‌های بورسی این صنعت گویای وضعیت این بخش از اقتصاد نیست و ثانیاً به دلیل تعداد کم بنگاه‌ها احتمال نوسان زیاد در این رشته‌فعالیت بیشتر است. برای نمایش بهتر اطلاعات در نمودارها، این رشته‌فعالیت از نمودارهای ۴ تا ۷ حذف شده است.

نمودار ۵. رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل (درصد)

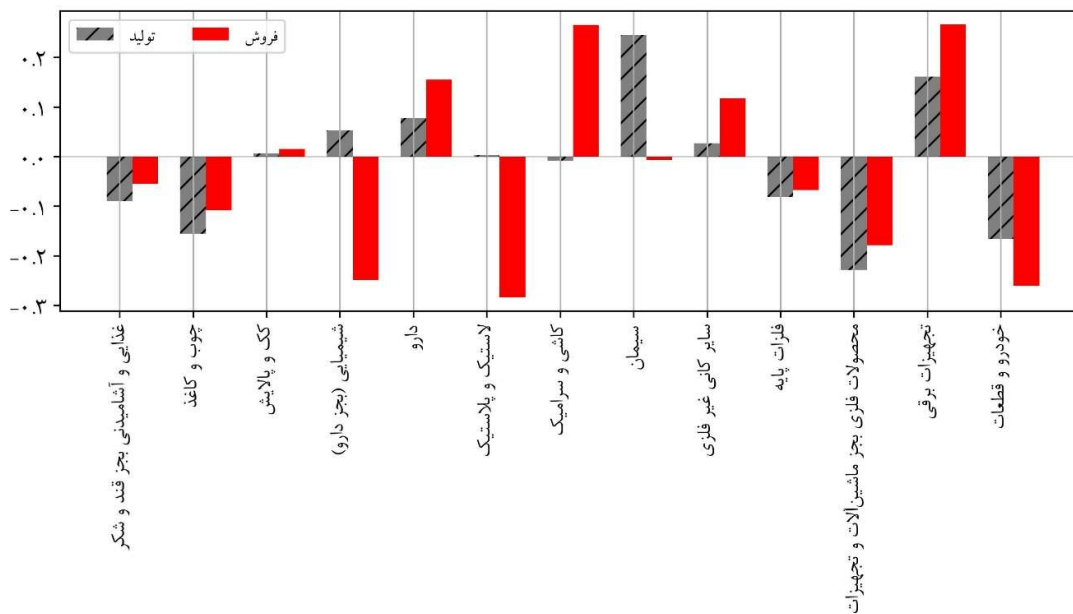

مأخذ: همان.

طی شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشته‌فعالیت‌های «سیمان»، «تجهیزات برقی» و «دارو» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «خودرو و قطعات» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند، همچنین رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «کاشی و سرامیک» و «دارو» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش نسبت به ماه مشابه سال قبل و رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «خودرو و قطعات» و «شیمیایی بجز دارو» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند.

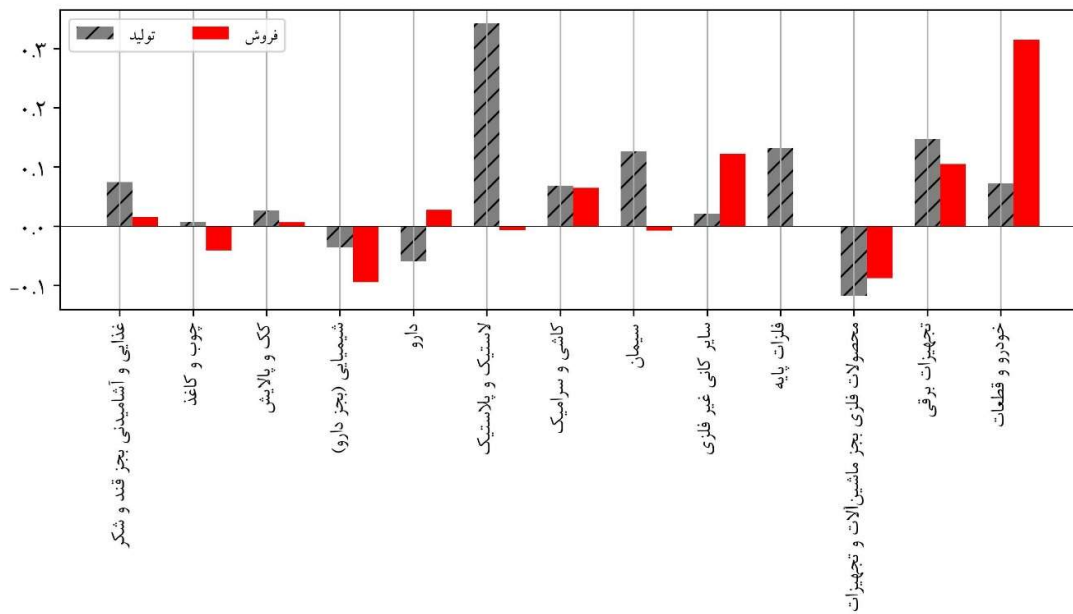
طی شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل، رشته‌فعالیت‌های «لاستیک و پلاستیک»، «تجهیزات برقی» و «فلزات پایه» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات»، «دارو» و «شیمیایی (بجز دارو)» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند، همچنین رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «سایر کانی غیرفلزی» و «تجهیزات برقی» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «شیمیایی بجز دارو»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «چوب و کاغذ» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش ثبت کرده‌اند.

نمودار ۶. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

نمودار ۷. سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

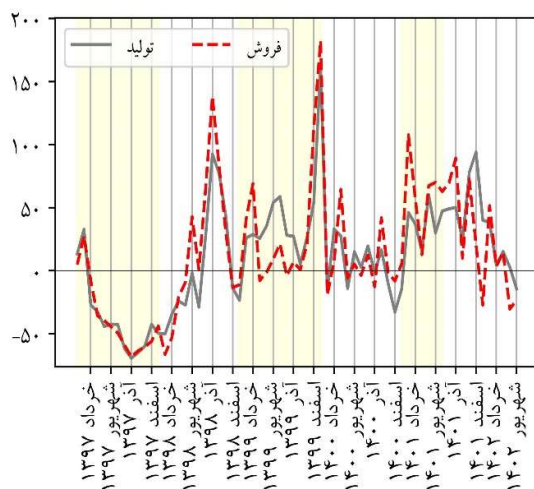

در ادامه به بررسی رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «شیمیایی (به‌جز دارو)» و «فلزات پایه» به‌دلیل ضریب اهمیت بالای این رشته‌فعالیت‌ها در محاسبه شاخص و همچنین رشته‌فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر» و «دارو» به‌دلیل اثرپذیری از حذف ارز ترجیحی ۴۲۰۰ تومانی در واردات نهاده‌های آنها پرداخته شده است.

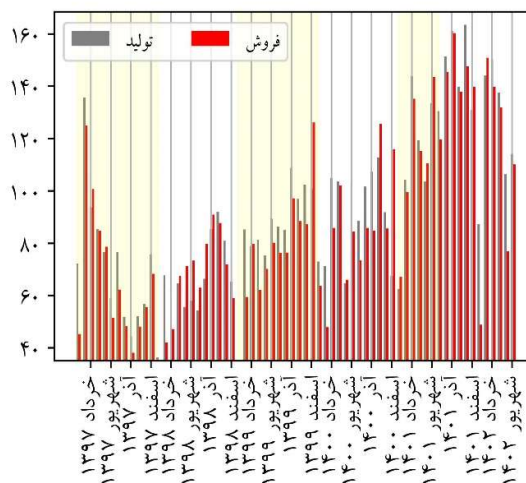
۳-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات

در شهریورماه سال ۱۴۰۲ شاخص تولید رشته‌فعالیت خودرو و قطعات بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۴/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۷/۲ درصدی داشته و همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۲۳/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۴۳/۳ درصدی داشته است. همان‌طور که در نمودار ۱۰ نشان داده شده است نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش تمام زیربخش‌ها رشد مثبت داشته‌اند. اما مطابق نمودار ۱۱، نسبت به ماه مشابه سال قبل تمام زیربخش‌ها رشد منفی در شاخص تولید و فروش داشته‌اند.

نمودار ۹. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (درصد)

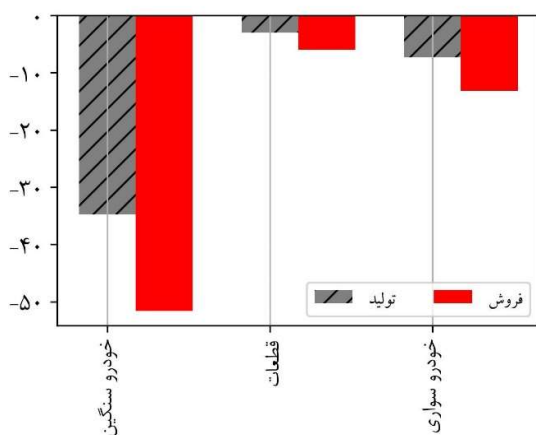

نمودار ۸. شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (۱۰۰=۱۳۹۵)

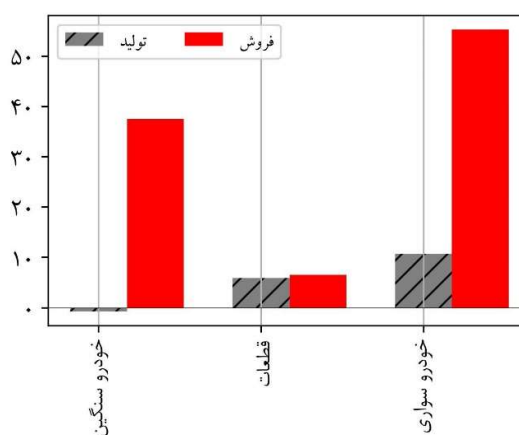

مأخذ: همان.

نمودار ۱۱. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۰. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل (درصد)

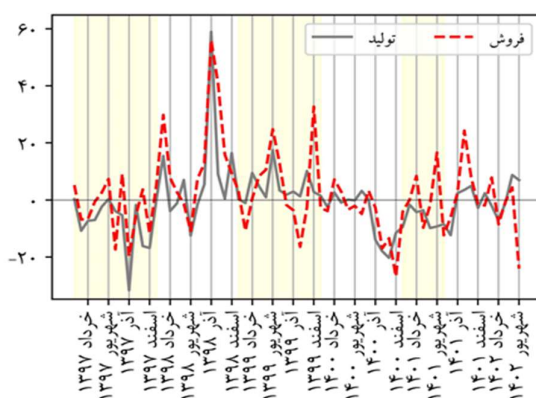

مأخذ: همان.

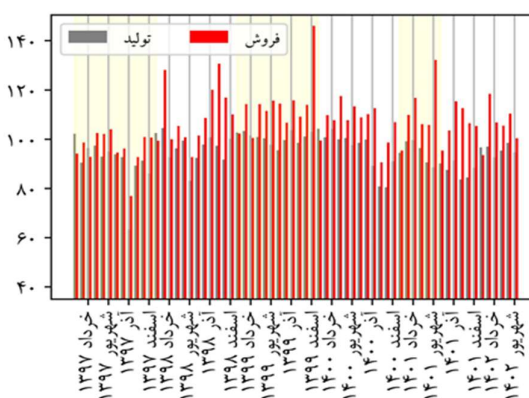
۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی به جز دارو

در شهریورماه سال ۱۴۰۲ شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی به جز دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۷ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۳/۹ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۲۴/۱ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۹/۱ درصدی داشته است. مطابق نمودار ۱۴، نسبت به ماه قبل شاخص فروش زیربخش «خوراک پالایشگاه‌ها» و «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار» کاهش قابل ملاحظه‌ای داشته است و همچنین شاخص تولید تمام زیربخش‌ها کاهش یافته است. از طرفی، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص فروش زیربخش‌های «خوراک پالایشگاه‌ها»، «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار» و «متانول» کاهش قابل ملاحظه‌ای یافته است.

نمودار ۱۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به جز دارو) (درصد)

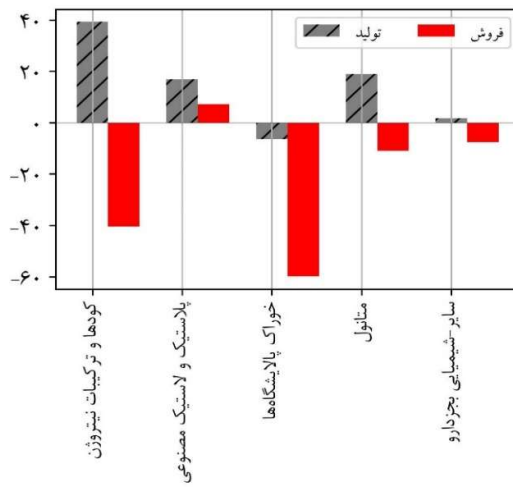
نمودار ۱۲. شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به جز دارو) (۱۳۹۵=۱۰۰)

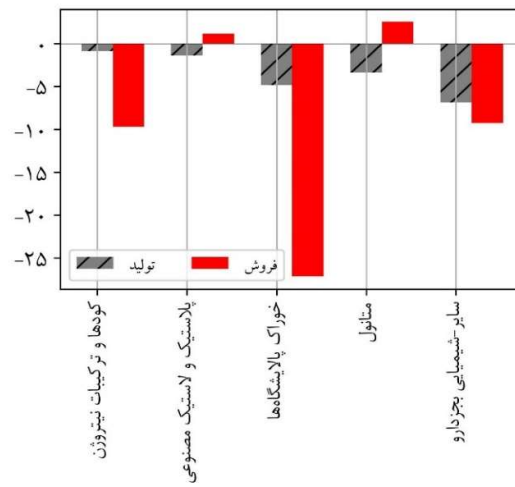
مأخذ: همان.

نمودار ۱۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل

نمودار ۱۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه قبل (درصد)

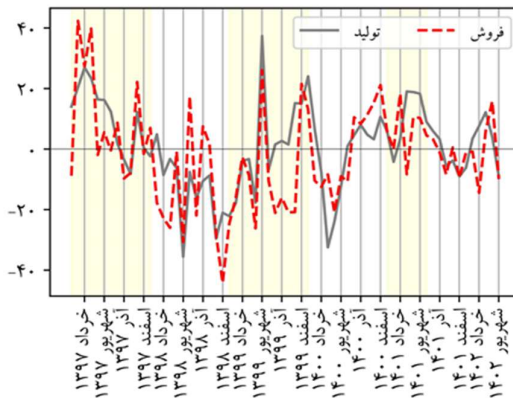

مأخذ: همان.

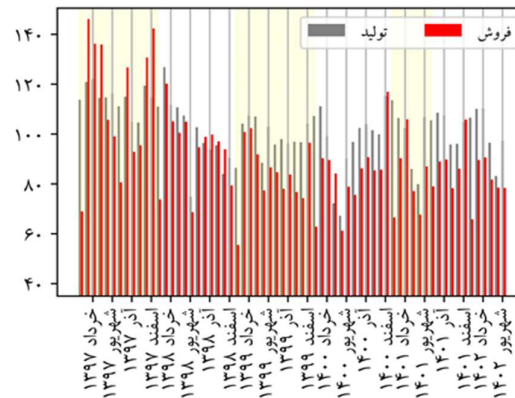
۳-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه

در شهریورماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۹ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۱۶/۹ درصدی داشته است. در مقابل شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۹/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۰/۱ درصدی داشته است. مطابق نمودار ۱۸، نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش زیربخش «شمش» افزایش داشته است، از طرفی طبق نمودار ۱۹، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید و فروش زیربخش «شمش» و «پروپیل» کاهش یافته است.

نمودار ۱۷. رشد نقطه به نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (درصد)

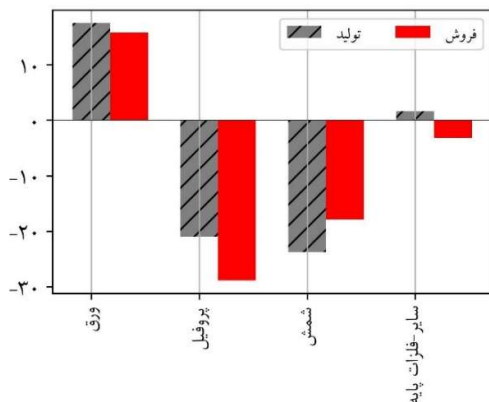

نمودار ۱۶. شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (۱۳۹۵=۱۰۰)

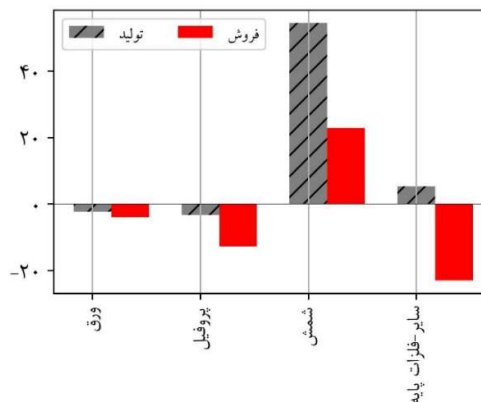

مأخذ: همان.

نمودار ۱۹. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۱۸. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل (درصد)

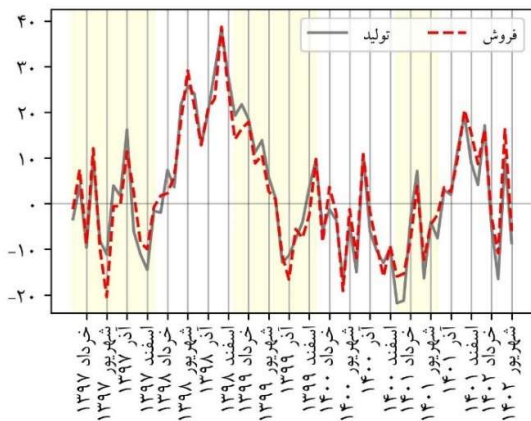

مأخذ: همان.

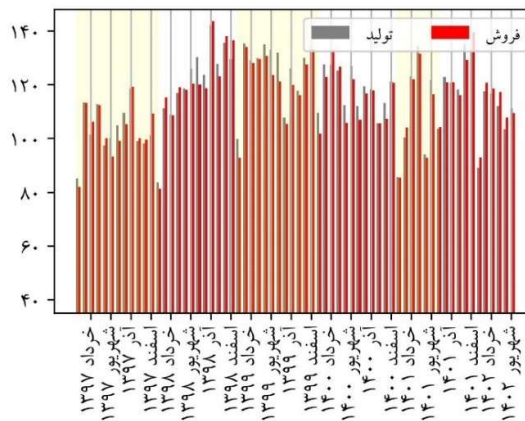
۳-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر

در شهریورماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۸/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۷/۷ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۶ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۱/۵ درصدی داشته است. مطابق نمودار ۲۲ نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش زیربخش «کیک و بیسکویت» و «سایر» افزایش یافته است. از طرفی مطابق نمودار ۲۳، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید و فروش زیربخش‌های «روغنی‌ها»، «کیک و بیسکویت» و «لبنیات» کاهش یافته است.

نمودار ۲۱. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی (درصد)

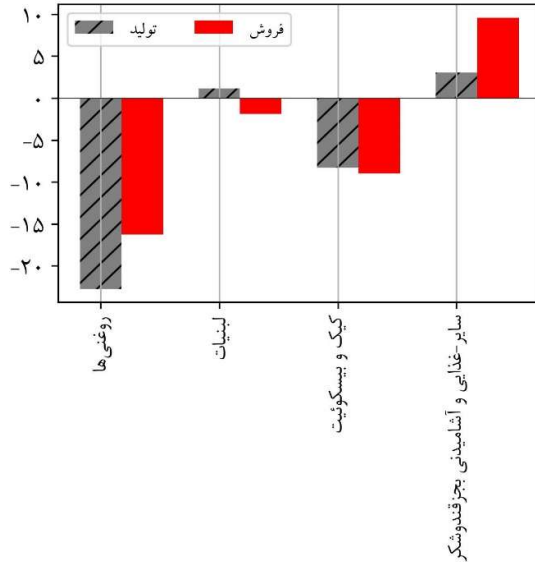
نمودار ۲۰. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی (۱۰۰=۱۳۹۵)

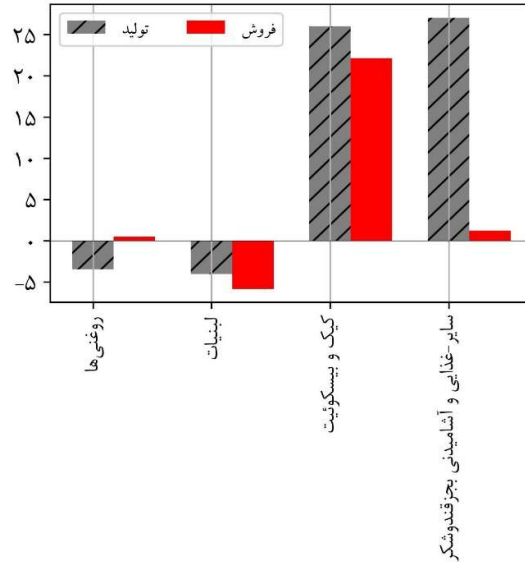
مأخذ: همان.

نمودار ۲۳. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه قبل (درصد)

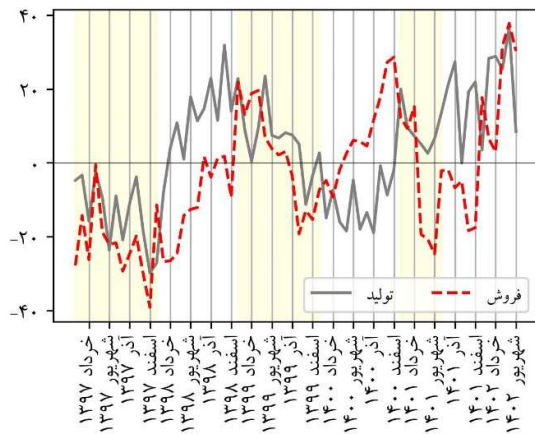

مأخذ: همان.

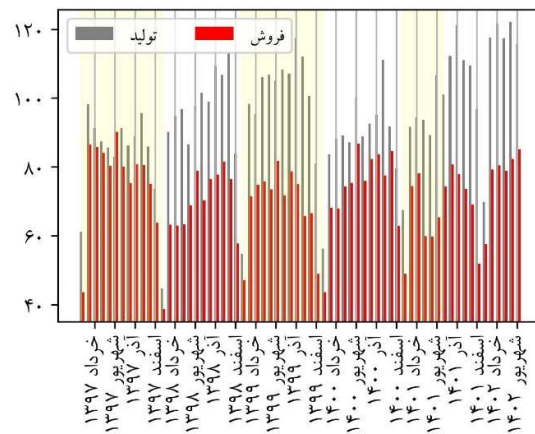
۵-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت دارو

در شهریورماه سال ۱۴۰۲ شاخص تولید رشته‌فعالیت دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۸/۵ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۵/۲ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۳۰/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۳/۵ درصدی داشته است. طبق نمودار ۲۶ نسبت به ماه قبل شاخص تولید تمام زیربخش‌ها کاهش یافته اما تنها شاخص فروش «فراورده‌های تزریقی» کاهش یافته است. همچنین مطابق نمودار ۲۷ نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید و فروش تمام زیربخش‌ها افزایش یافته است.

نمودار ۲۵. رشد نقطه به نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی (درصد)

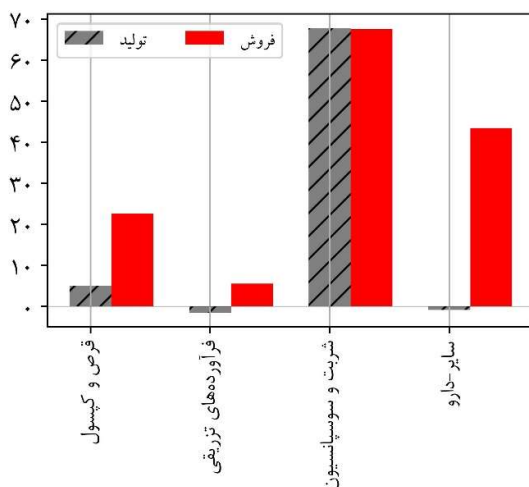

نمودار ۲۴. شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی (۱۳۹۵=۱۰۰)

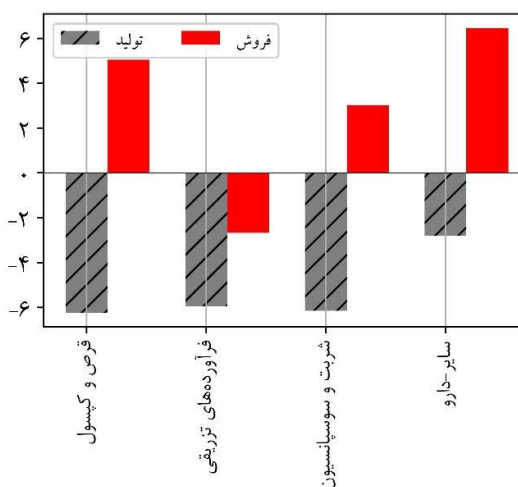

مأخذ: همان.

نمودار ۲۷. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو
نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۲۶. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو
نسبت به ماه قبل (درصد)

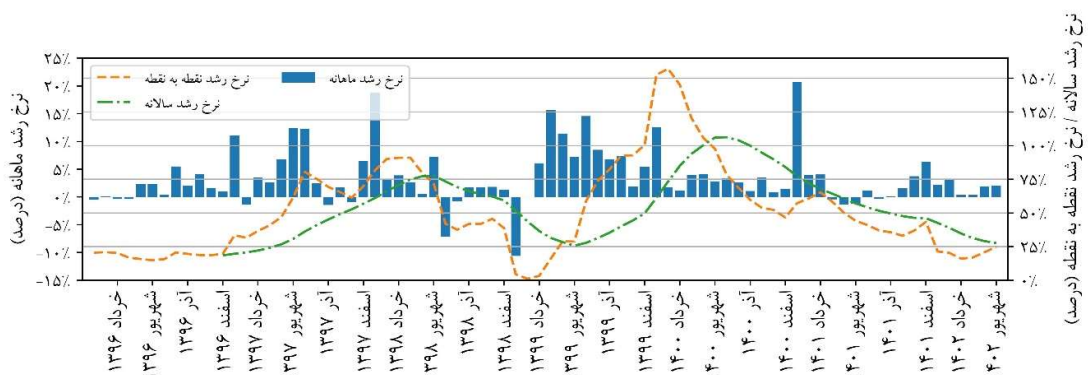

مأخذ: همان.

۴. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی

در شهریورماه سال ۱۴۰۲ نرخ رشد ماهیانه^۱ قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی رشد مثبت ۲/۱ درصدی را ثبت کرده است، همچنین رشد نقطه‌به‌نقطه^۲ با افزایش ۴/۱ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۴/۹ درصد رسیده است. گفتنی است میانگین^۳ سالیانه شاخص قیمت نیز در شهریورماه سال ۱۴۰۲ روند نزولی یک سال اخیر خود را ادامه داد و با ۱/۴ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، میزان ۲۷/۷ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

نمودار ۲۸. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت (۱۰۰=۱۳۹۵)

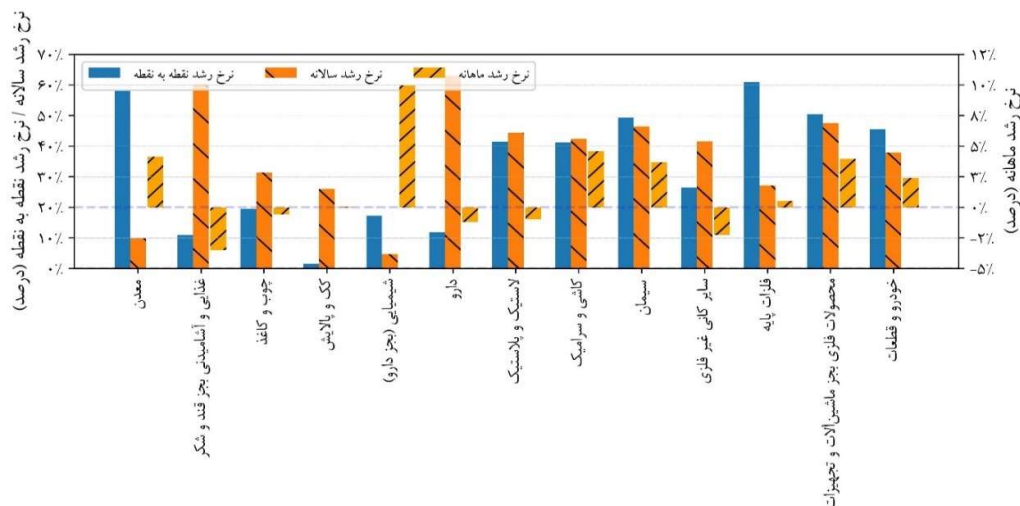
مأخذ: همان.

۱. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه قبل.
۲. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه مشابه سال قبل.
۳. درصد تغییر میانگین شاخص قیمت صنعت در ۱۲ ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به دوره مشابه سال قبل.

بررسی شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی نشان می‌دهد در شهریورماه سال ۱۴۰۲، رشته‌فعالیت‌های «شیمیایی به جز دارو» و «کاشی و سرامیک» بالاترین نرخ رشد ماهیانه و رشته‌فعالیت‌های «فلزات پایه» و «خودرو و قطعات» بالاترین نرخ رشد نقطه‌به‌نقطه را تجربه کرده‌اند.

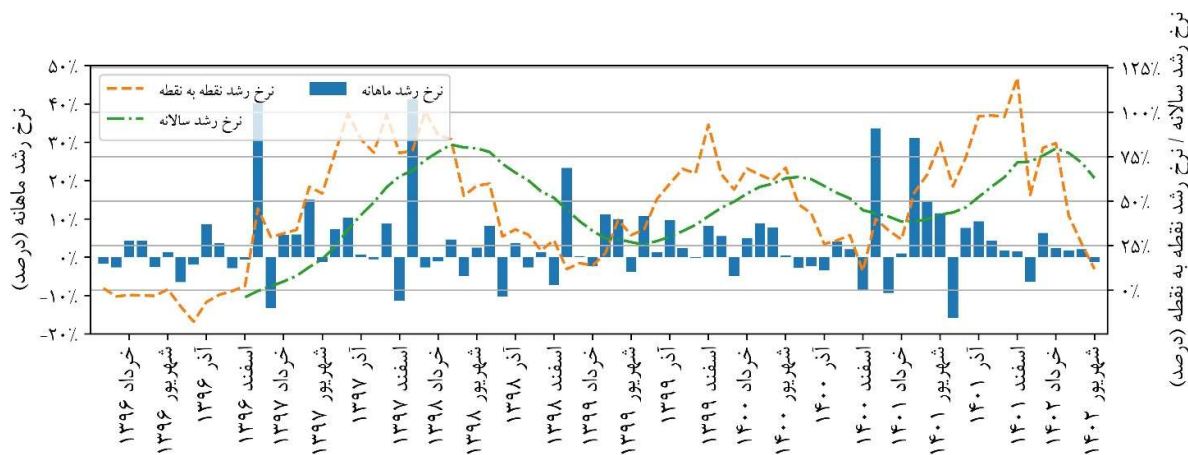
نمودار ۲۹. شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی - شهریورماه سال ۱۴۰۲

مأخذ: همان.

رشته‌فعالیت دارو در شهریورماه نرخ رشد ماهیانه منفی ۱ درصدی داشته است. شایان ذکر است رشد نقطه‌به‌نقطه رشته‌فعالیت دارو نسبت به ماه پیش کاهش یافته و به ۱۱ درصد رسیده است و میانگین سالیانه قیمت نیز ۶۳ درصد افزایش یافته است.

نمودار ۳۰. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت دارو (۱۳۹۵=۱۰۰)

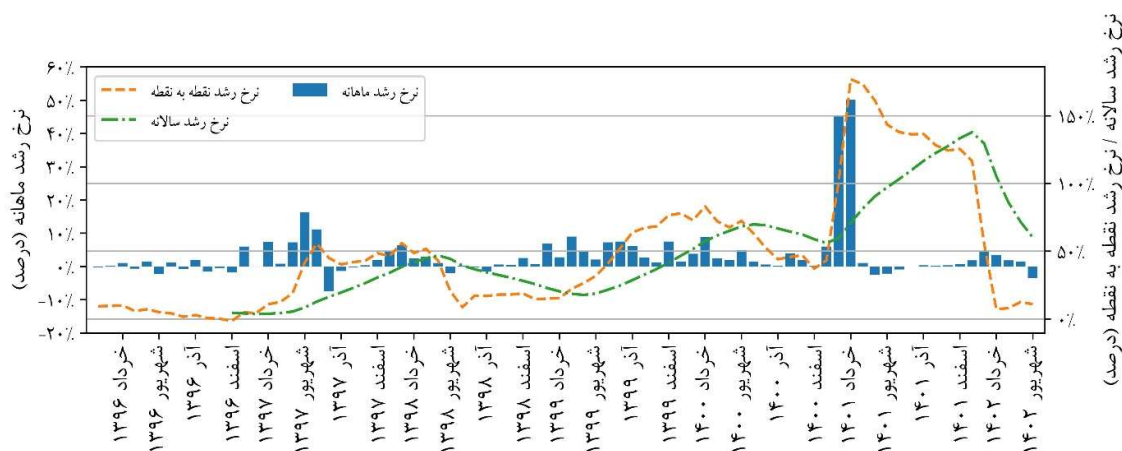

مأخذ: همان.

یکی از رشته‌فعالیت‌های دیگری که در ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۱ مشمول حذف ارز ترجیحی شد، رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر بود. بررسی روند قیمت‌ها در این رشته‌فعالیت هم بعد از گذشت چند ماه از اعمال این سیاست جالب توجه است:

مطابق نمودار ۳۱، با حذف ارز ترجیحی مواد اولیه رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر، رشد ماهیانه شاخص قیمت این رشته‌فعالیت در اردیبهشت و خرداد سال ۱۴۰۱ به حدود ۴۵ و ۵۰ درصد رسید، اما در ماه‌های بعد و پس از تخلیه اثر این شوک به‌شدت کاهش یافت، اما پس از افزایش در ماه‌های اخیر، در شهریورماه رشد ماهانه منفی ۳ درصدی داشته است. به‌طور مشابه رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص قیمت در این رشته‌فعالیت هم کاهشی شده است و در شهریورماه سال به ۱۱ درصد رسیده است؛ گفتنی است میانگین سالیانه قیمت در این رشته‌فعالیت از فروردین ماه نزولی بوده و به ۶۰ درصد رسیده است.

نمودار ۳۱. درصد تغییر شاخص قیمت رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر (۱۳۹۵=۱۰۰)

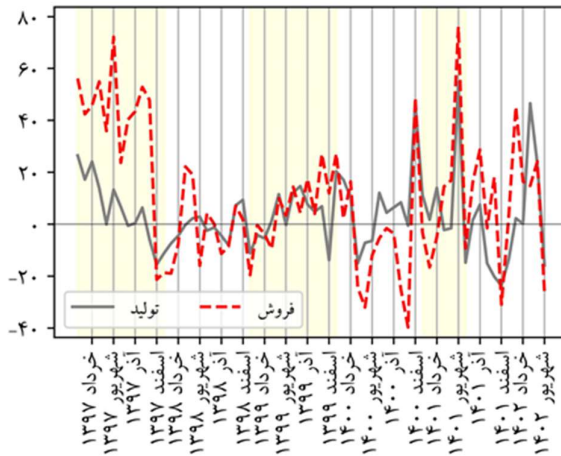
مأخذ: همان.

۵. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی

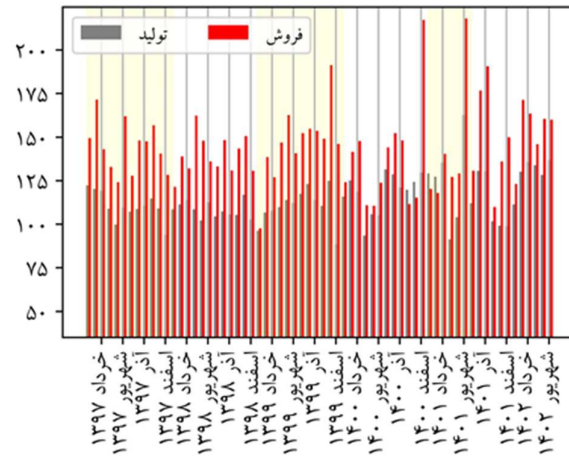
در شهریورماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۱۵/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۶/۷ درصدی مواجه شده و همچنین، شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی هم نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۲۶/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۰/۳ درصدی مواجه شده است. مطابق نمودار ۳۴، نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش زیربخش «گندله» کاهش یافته است. در مقابل مطابق نمودار ۳۵، کاهش شاخص تولید و فروش زیربخش «گندله» و کاهش شاخص فروش «کنسانتره» نسبت به ماه مشابه سال قبل منجر به کاهش شاخص تولید و فروش شده است.

نمودار ۳۳. رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (درصد)

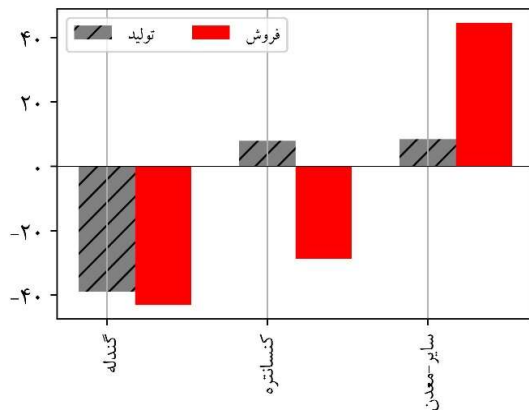

نمودار ۳۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (۱۰۰=۱۳۹۵)

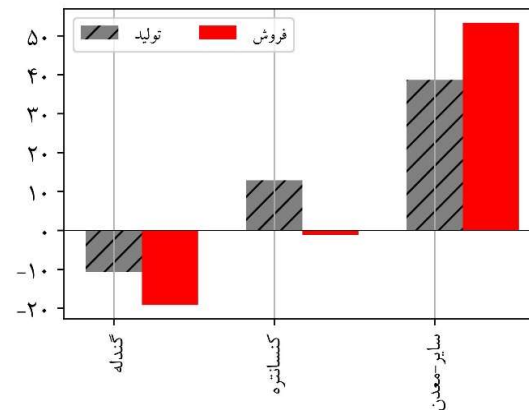

مأخذ: همان.

نمودار ۳۵. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

نمودار ۳۴. رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

۶. جمع‌بندی

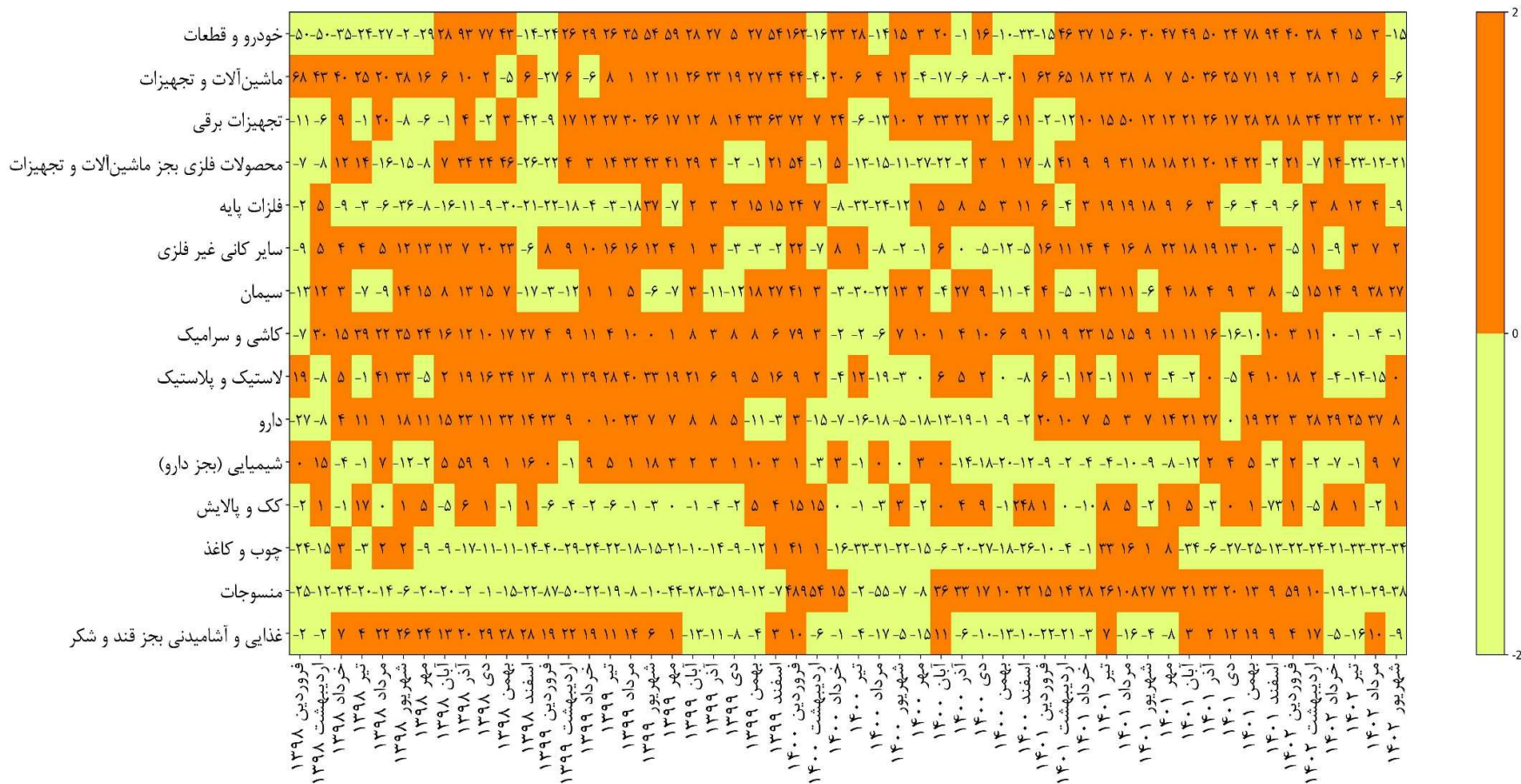
شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی از اطلاعات ماهیانه ۳۱۶ شرکت بورسی استخراج می‌شود و با توجه به اینکه این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار هم حرکتی مناسب دارد، با دقت زیادی می‌تواند تحولات بخش صنعت و معدن کشور را به‌صورت ماهیانه رصد کند. در این گزارش تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در شهریورماه سال ۱۴۰۲ مورد بررسی قرار گرفته است.

برآورد این گزارش نشان می‌دهد، طی شهریورماه سال ۱۴۰۲، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۳/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۵ درصدی مواجه شده و همچنین شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۱۰/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۸/۱ درصدی مواجه شده است. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی نیز نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۴/۹ درصد و نسبت به ماه قبل ۲/۱ درصد افزایش یافته است.

پیوست

جدول ۱ پیوست. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته‌فعالیت‌ها (نسبت به ماه مشابه سال قبل ۱۰۰=۱۳۹۵)

۱. در جدول فوق رنگ نارنجی نشان‌دهنده رشد مثبت و رنگ زرد نشان‌دهنده رشد منفی است (برای خوانایی جدول اعداد رند شده‌اند).

جدول ۲ پیوست. آمار مربوط به رشد فروش کل رشته‌فعالیت‌ها (نسبت به ماه مشابه سال قبل (۱۳۹۵=۱۰۰))^۱

۱. رشته‌فعالیت منسوجات و ماشین‌آلات و تجهیزات در بورس تنها شامل چهار شرکت است و به این دلیل نماینده تمام صنعت نیست و با توجه به نوسان شاخص تولید و فروش آن تنها در جداول پیوست آورده شده است.

جدول ۳ پیوست. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بوردی شهر یورماه سال ۱۴۰۲

شاخص فروش			شاخص تولید			
رشد شش‌ماهه نسبت به شش‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد شش‌ماهه نسبت به شش‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۸/۴	-۲۶/۶	-۰/۳	۳/۵	-۱۵/۹	۶/۷	معدن
۰/۹	-۱۰/۶	۸/۱	۳/۵	-۳/۸	۵/۰	صنعت
۲/۲	-۶/۰	۱/۵	-۱/۴	-۸/۶	۷/۷	غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر
-۱۳/۵	-۲۸/۰	-۰/۳	-۱۲/۹	-۳۸/۴	-۱/۲	منسوجات
-۱۷/۸	-۲۹/۴	-۱۱/۵	-۲۷/۸	-۳۴/۲	۲/۲	چوب و کاغذ
۰/۶	۱/۸	۰/۶	۰/۴	۰/۸	۲/۹	کک و پالایش
-۴/۷	-۲۴/۱	-۹/۱	۱/۱	۷/۰	-۳/۹	شیمیایی (به جز دارو)
۱۹/۹	۳۰/۳	۳/۵	۲۲/۳	۸/۵	-۵/۲	دارو
-۶/۷	-۲۲/۱	-۰/۶	-۲/۹	۰/۲	۳۵/۷	لاستیک و پلاستیک
۱۴/۴	۱۵/۴	۲/۷	۱/۱	-۰/۷	۵/۱	کاشی و سرامیک
۹/۵	-۰/۹	-۰/۸	۱۶/۳	۲۶/۸	۱۱/۱	سیمان
۱۴/۴	۹/۰	۷/۶	-۰/۵	۱/۹	۱/۳	سایر کانی غیر فلزی
-۲/۰	-۹/۹	-۰/۱	۱/۵	-۹/۰	۱۶/۹	فلزات پایه
-۸/۰	-۱۸/۷	-۸/۶	-۷/۰	-۲۱/۳	-۱۱/۳	محصولات فلزی به جز ماشین‌آلات و تجهیزات
۲۷/۳	۱۹/۴	۵/۶	۲۱/۷	۱۳/۳	۱۰/۸	تجهیزات برقی
۵/۶	۱۹/۵	۱۶۰/۸	۹/۵	-۵/۷	۱/۲	ماشین‌آلات و تجهیزات
-۱/۹	-۲۳/۲	۴۳/۳	۱۰/۹	-۱۴/۵	۷/۲	خودرو و قطعات

پی‌نوشت

[۱] برای اطلاعات بیشتر به گزارش پشتیبان مرکز پژوهش‌های مجلس در خصوص شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس به شماره مسلسل ۱۸۰۰۱ مراجعه شود.

[۲] برای اطلاعات بیشتر به گزارش شاخص مدیران خرید شهریورماه سال ۱۴۰۲ مراجعه شود.

<https://chambertrust.ir/digital-library/publishers.html>.

منابع و مأخذ

۱. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، «معرفی و نحوه محاسبه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس»، شماره مسلسل ۱۸۰۰۱.

۲. گزارش طرح شامخ مدیران خرید، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران.

۳. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، «پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در مردادماه ۱۴۰۲ بخش صنعت و معدن»، شماره مسلسل ۱۹۲۶۲.

4. www.Codal.Ir.

مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۵۸۸۵-۱۵۸۷۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir